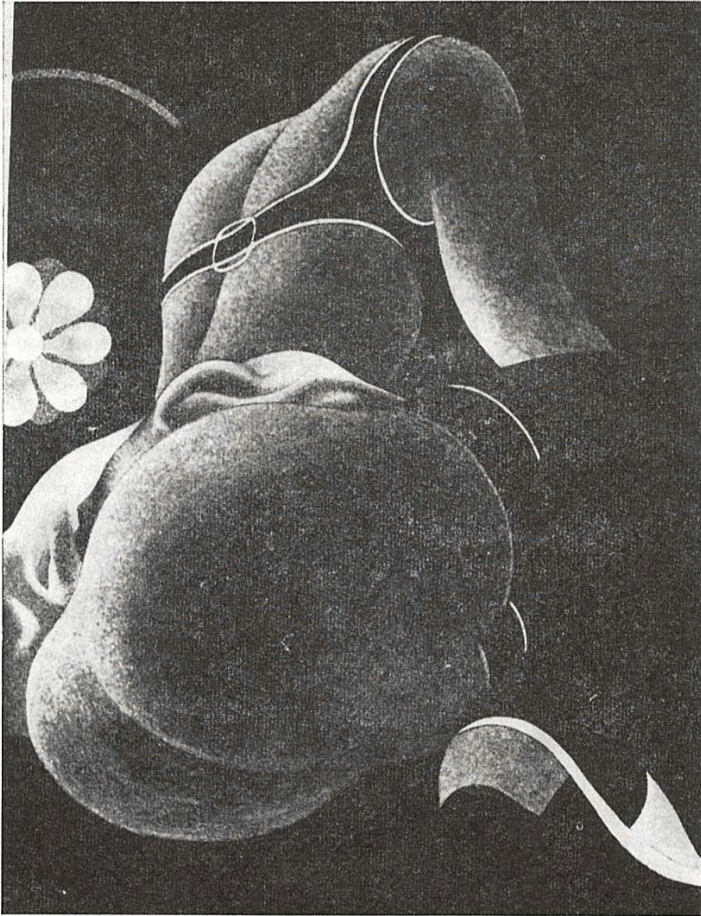

UJAK I UJNA

PECANJE

Moj ujak viknu: »Gospode, spasi nesrećnog Avrama od dosade!«

On zatim podiže ruke prema nebu i ponovi: »Nešto me u telu i duši razjeda. Poludeću kao kakvo pseto vezano za lanac.«

Moj ujak to reče stojeći u dvorištu, pod orajem. Dokono se naokolo smucao. Ževao je preko krovova. Klackao se u pletenoj stolici. Kiselo je noge u mlakoj vodi. Morali smo da ga podjednako služimo i ujna i ja.

Posle moj ujak iznenada povika kao da ga pčela ujede: »Idem na pecanje! Idem na pecanje! Evo zabave za mene, o krmeljiva buvo!«

Moja ujna se odmah složi; zevajući reče: »Eto za tebe spasonosne zabave, o matori bucko!«

Moj ujak namignu, pljucnu naokolo, uzjaha na bicikl i poludelo odjuri niz varoško predgrađe. Odjuri da peca na Dunavu.

Ja istrčavam za njim i gledam: on odmiče brzo, lica čudno ozareno. Čulo se kako fićuka. Čopor dece je trčao za njim.

Gledan s leđa, tako na biciklu, moj ujak deluje smireno i srećno — stariji čovek koji živi u predgrađu; zauzet svojim poslovima, za ceo svet ga kita bole!

Vezani za bicikl, kao dve zmijske, sa crvenom vrpcom na vrhu, za mojim ujacom se vuku pecaroshi štاپови. Ja snevam njegova pogmata leđa kako zamiču za ugao Ugrinovačke i Kordunaške; stojim na uglu, bespomoćan i zadihan od trčanja, a on ravnodušno odmiče na biciklu. Gubi se u magli i člumu i postaje sve nedostižniji. Molim ga da mu se pridružim, ali on me odbija. »Ostavi me! Hoću na obali reke da budem sam!«

I ja ga ostavljam. Vraćam se kući, poraženo. Ipak sam radostan što ne moram da ga klackam u pletenoj stolici, pod orajem. Radosna je i moja ujna: ne mora svakog časa da mu u laboru donosi mlake vode u kojoj on kiseli svoje reumatične noge.

Ali, ako ujaka dugo nema sa pecanja, ujna se sasvim zabrine: da se, kaže, nije što desilo matorom bucko!

I ja odmah moram da trčim na obalu Dunava i vičem: »Oooo, ujaaačeee Avraameeee!«

Moj glas nad vodom odjekne preplašeno. Liči na kreštanje ptice koja se našla u opasnosti.

Uz vodu brekće brod; trubi prozucklo; s naporom vuče trbušaste šlepove. Sa jednoga kevdje beli kudravci psić; na drugom debela žena na štrik stere veš.

Ujak čuje moj glas, ali namerno neće da se odazove. Skrije se u šiblje i prkosi; netremice gleda u plovske.

Tek posle, kao da ga probudim iz dubokog dremeža, on mi nemo mahne rukom i stavi prst na usta; a to znači: neka se krmeljiva buva ljuti koliko hoće — njemu se vraški sviđa pecanje; svaki put iščekuje sve veću i veću ribu.

Ali, zahvaljujući strogoj opomeni koju prenesem od ujne, moj ujak se predveče, na vreme, u prvi suton, vraća kući. Donosi svoju lovinu — male i velike ribe nanizane na kanap. Opaljen suncem i smiren, on ih svaki put, razmahnuto i hvalisavo, gurajući jednom rukom bicikl, pronosi predgrađem.

Za to vreme, gviřeći desno i levo, moja ujna stoji u Zelengorskoj, pred 46, i čeka. Čeka strpljivo i uporno. Polila je trotoar ispred kuće, a zatim se oslonila o direk i skrtila ruke na grudima. Lice joj mlahavo, opušteno i prekislo; došlo još zboranije; obojeno je suncem koje zalazi za šiljati krov Brćinove kuće, s preke strane. Kada ugleda ujaka kako odozdo dolazi, ujna izade i pomogne mu da sjaše s bicikla. Prihvatajući lovinu, kaže kako se mnogo brinula da se nije što desilo matorom bucko.

SNOVI

Moj ujak obično ujutru prepričava snove. Svi volimo taj trenutak. Čim se probudi, odmah nas poviče: »Hej, imam svakakvih priča da vam pričam.«

Od kada je u penziji, moj ujak sneva sve više i sve češće.

»Tako je to sa dokonim čovekom«, kaže; dugo sedi u kuhinji, na otomanu; mrzi ga da se oblači; na njemu je prugasta, isprana i izbleđela pižama. On vazda dečački kenjka; mi moramo da mu češemo leđa. Za to vreme on zeva i prepričava snove:

»Upecao sam, oho, tako veliku ribu! Bespomoćno sedim pored nje, na pustoju obali Dunava. Sa svih strana ribu saleću izgledneli varoški džukci i crne ptice lešinari. Psi reže i laju; ptice prodorno gaču. Mlataram pecaljka oko sebe i ne dam svoju lovinu. Riba je toliko teška i velika i ja nisam u stanju da je natovarim na bicikl i vozim kući. Ona se, još živa, bacaka u pesku. S naporom diše na škrge, a džukci i ptice joj kidaju rep.«

Ujna je sasvim uzbuđena. Ona moli ujaka da prestane sa tako ružnim snovima; njoj se kosa na glavi diže; ali on je i ne sluša — jednako priča. Onda ujna istrčava iz kuhinje i viče: »Uh, uh, crna ja!«

Drugi put se mome ujaku u snu javio novi rat: tamne vojske se u gvozdenim čamcima sjurile niz mutno Dunavo. Iznad Beograda se pucalo na sve strane; kuršumi padali kao kiša; vatre gorele i čuli se jaurci. Ta nevolja je moga ujaka zatekla na obali, sa pecaljka u ruci, nespremna. Tada se dosetio: bacio pecaljke, uzeo trsku i zagnjurio u mulj. Tako se, veli, spasio, ali je jednako kukao za nama: kakva će nas sudba snaći; šta će u tom iznenadnom metežu biti od nas!

Jednog jutra, trljajući oči da se rasani, iznenada povika moj ujak: »Hej, dečko, ti si žabac! Ti si krmeljivi, krastavi, gadni žabac!«

Ja ljutito i uvredeno uzvratih da to nije tačno, a on se nasmeši; i ispriča:

Ja upao u bunar, onaj, tamni duboki; ostao je još od Švaba i u našem predgrađu se o njemu platu svakojake priče. Sacla se nalazi u bunjištu, obrastao leskom i zovom, ograden bodljikavom žicom. Upao, dakle, u njega. Odozdo sam cvileo kao slepo kuće. Ujna je spustila kantu i pokušala da me izvuce iz tamne dubine.

I gle čuda: umesto mene, u kanti je izvukla velikog krastavog žapca.

Kada je ujna videla žapca, preplašeno je vrisnula; povikala je:

»O, matori bucko, dodi da vidiš: izvukla sam iz bunara žabu koja ima Ivanov glas.«

A žabac je iskočio iz kante i, krastav i zeleno sluzav, počeo da skače po dvorištu. Kreketao je mojim glasom.

Moj ujak je istrčao iz kuće i takođe se našao u čudu: mene nigde nije bilo, a glas mi je dopirao iz krastave žabe. Taj su glas dobro prepoznavali. Zato uhvate žabu i raspore je. Tako me iz nje izvuku.

Posle, u kuhinji, zazvoni sat i zvonjava razbije sve ujakove snove. On skače iz kreveta.

Za to vreme moja ujna i ja moramo da mu češemo leđa koja ga nesnosno svrbe.

UNIFORMA

Pošto se penzionisao, moj ujak je obično nedeljom oblačio svoje svečano odelo. To je ona službena uniforma u kojoj je radio toliko godina!

Odelo sada zaudara na naftalin; čuva se od moljaca i druge gamadi kao draga ujakova uspomena na život koji je prošao.

Moja ujna svaki dan četka i pegla odelo; iznosi ga pod oraj, u dvorište, i vetri. Pregleda mu šavove i skida sa njega trunje i gamad. Odelo je ujaku postalo čipeles. On ga s naporom oblači. Steže ga u struku. Tako utegnuto, ujak teško diše. On podigne glavu i uparaden stoji pred kapijom, na ulici. Za trenutak mu se vrati ona važnost koju je nekada imao.

U nedelju pre podne, dok tako stoji pred kapijom, na ulici, moga ujaka pozdravlja svet iz predgrađa: ljudi značajno skidaju kape i šešire, klanjaju se i odlaze prema Kalvariji.

Ujak svima otpozdravlja zagledan u daljinu.

To je ujakova i ujnina igra. On, bajagi, svake nedelje odlazi na posao, i ujna, kao nekada, trčkara za njim i ispraća ga — skida mu trnje sa ramena, lica i briše čipele. Zatim viče ono što je, sudeći po svemu, vikala čitavog života: »Hej, Avraameeee, muž je ženino ogledalo! Hej, matori bucko!«

Moja ujna to više pevušći. Čini se da pevuši kakvu dosadnu, bolećivu pesmicu. Glas joj uzbuđeno podrhtava. Ona ga prati do kapije, zatim skrsti ruke i dugo gleda ujakova velika ramena kako se klata u svojoj uniformi i odlaze niz Zelengorsku i Prvomajsku.

Ovu igru su moj ujak i ujna izvodili gotovo svake nedelje.

Ali, pred sam ručak, dok zvona na crkvenom tornju otkucavaju podne, ujak je, na žalost, prisiljen da se ponovo raskomoti. Evo ga opet u izbledejoj pižami i kožnim papučama! Sedi u pletenoj stolici, pod orajem, lenj, bespomoćan i sasvim splesnuo. Presamitio se i utonuo u svoj debeli trbuh.

Ja za to vreme moram da odlažem igru i da ga klackam. Klackam ga sve dok ne zaspi u fotelji. Smrdljive noge počivaju u laboru mlake vode oko koje obleće roj muva i pčela.

Ujna u kuhinji posluje oko nedeljnog ručka, i pevuši.

Iz knjige »Krug bližnjih«